

РІШЕННЯ
спеціалізованої вченої ради
Вищого навчального закладу «Університет імені Альфреда Нобеля»
про присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада ДФ 08.120.015 ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» (м. Дніпро) прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» на підставі прилюдного захисту дисертації **Кожухової Хани Володимирівни** «Підготовка майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей до використання цифрових технологій у професійній діяльності» за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

«14» квітня 2023 року

Кожухова Хана Володимирівна 1992 року народження, громадянка України, освіта вища. Закінчила у 2018 році Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля» і здобула кваліфікацію магістра за спеціальністю «Менеджмент: управління навчальним закладом».

З січня 2015 року по теперішній час – вчитель єврейських традицій Комунального закладу освіти «Навчально-виховний комплекс № 144» (дитячий садок).

З 01 жовтня 2018 року по 01 жовтня 2023 року – аспірант заочної форми навчання за спеціальністю 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями) (з 01 жовтня 2019 по 01 жовтня 2020 була в академічній відпустці).

Дисертація відповідає основним напрямам досліджень науково-дослідної лабораторії інноваційних методів навчання і кафедри інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи ВНЗ «Університету імені Альфреда Нобеля», проведених у межах комплексних наукових тем: «Модернізація професійно-педагогічної освіти в Україні в умовах інтеграції до світового освітнього простору» (державний реєстраційний номер 0112U002287) і «Теоретичні та методичні засади моделювання компетентнісної професійної освіти у контексті євроінтеграції» (державний реєстраційний номер 0117U000784). Дисертацію виконано у ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» (м. Дніпро).

Науковий керівник – **Прошкін Володимир Вадимович**, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри математики і фізики Київського університету імені Бориса Грінченка.

Здобувач має 16 наукових праць (14 – одноосібні), з них: 4 – у наукових фахових виданнях України, 1 – у зарубіжному виданні, 1 – у виданні, що індексується в НБД Scopus, 8 – у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій, 2 методичні розробки: «Gamification. Про ігри в освіті» (на прикладі використання інтернет-платформ Kahoot та Quizizz), «ІТ-технології в освіті. Форми і засоби навчання» (на прикладі уроку етики та єврейських традицій), у тому числі:

1. Кожухова Х. В. Теоретичні засади застосування цифрових технологій у професійній підготовці майбутніх вчителів. *Інноваційна педагогіка*. 2019. № 14. С. 201–204.

2. Кожухова Х. В. Можливості та проблеми впровадження цифрових технологій у процес вивчення гуманітарних дисциплін у закладах вищої освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2021. № 40. Том 2. С. 184–189.

3. Kozhukhova K., Rudenko Y., Naboka O., Korolova L., Kazakevych O., Semenikhina O. Online Learning with the Eyes of Teachers and Students in Educational Institutions of Ukraine. 2021. *TEM Journal*, 10 (2), pp. 922–931. (Scopus).

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

Лаврентьєва Олена Олександрівна, голова спеціалізованої вченої ради, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи ВНЗ Університет імені Альфреда Нобеля».

Аналіз дисертації, опублікованих праць дає підстави для висновку про те, що дослідження Кожухової Хани Володимирівни «Підготовка майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей до використання цифрових технологій в професійній діяльності», є завершеною, самостійно виконаною науковою працею, заслуговує позитивної оцінки, відповідає вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. №40 (зі змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.); п. 10 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 р. № 167, Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами, внесеними відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 21 березня 2022 р. № 341), а її автор Кожухова Хана Володимирівна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями) з галузі знань 01 – Освіта/Педагогіка.

Поясок Тамара Борисівна – опонент, доктор педагогічних наук, професор, декан факультету права, гуманітарних і соціальних наук Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського, зауваження:

1. Робота значно виграла б, якщо був би зроблений більш детальний аналіз зарубіжного досвіду з підготовки майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей до використання цифрових технологій.

2. У підрозділі 1.3 дисертаційного дослідження наведено SWOT-аналіз з метою визначення проблемного поля в підготовці вчителів до використання

цифрових технологій у професійній діяльності. Бажано було б здійснити більш глибокий аналіз слабких сторін і загроз використання цифрових технологій в освіті, а також визначити можливий педагогічний інструментарій мінімізації цих негативних впливів.

3. Цікавими є розроблені форми позааудиторної роботи студентів. Водночас вважаємо, що дисертацію прикрасили б конкретні приклади реалізації зазначеної діяльності, наприклад, тематика студентських доповідей на TED-конференції, перелік запитань для обговорення у кіноклубі тощо.

4. Окремі положення висновків до розділів носять дещо декларативний характер, бракує власного критичного аналізу аспірантки.

5. У підрозділі 2.1 при описі змісту оцінно-результативного блоку, який передбачає коригування процесу підготовки майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей до використання цифрових технологій, здобувачка не розкриває, як саме це було реалізовано на практиці.

Осадча Катерина Петрівна – опонент, доктор педагогічних наук, професор кафедри інформатики і кібернетики Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, **зауваження:**

1. У вступі (стор. 23) зазначено, що одна з компетентностей, що необхідна для роботи та життя у XXI столітті, є цифрова компетентність. На наш погляд, цифрова компетентність є базовим поняттям у контексті теми дослідження, але її визначення в тексті дисертації не наводиться.

2. Дисертація значно виграла б, якщо в описі історії розвитку ІКТ в Україні було відображено як змінювалися характеристики цифрової компетентності вчителів ЗЗСО.

3. Дискусійним є окреслення третього етапу інформатизації освіти 90-ми роками та сьогоднішнім. Адже різкого стрибку зазнали технології 2000-х років порівняно із 90-ми роками. На нашу думку було б доцільно виділити 4-й етап етапу інформатизації освіти, включивши в нього STEM-технології, технології машинного і глибокого навчання, штучного інтелекту, блокчейну та віртуальних технологій.

4. Як зазначає авторка, частина експерименту у зв'язку з COVID-19 проходила в умовах дистанційного навчання. Варто було б додати аналіз того, які форми та методи використовувались і були найбільш ефективними у такому форматі навчання.

5. Дисертаційне дослідження значно збагатили би розроблені авторкою завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти під час вивчення дисциплін, які є загальними для вчителів усіх гуманітарних спеціальностей, та запропонованої вибіркової дисципліни, а також завдання в період проходження здобувачами педагогічної практики.

6. У п. 2.3. «Аналіз та інтерпретація результатів дослідження» чітко і виважено проаналізовано результати дослідницько-експериментальної роботи (педагогічного експерименту) з упровадження педагогічної технології підготовки вчителів гуманітарних спеціальностей до використання цифрових технологій у професійній діяльності. Проте з назви підрозділу важко чітко зрозуміти аналіз та інтерпретація яких результатів дослідження у ньому представлені: теоретичного чи експериментального.

Сапожников Станіслав Володимирович, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», **зауваження:**

1. Не зовсім зрозумілим здається нам твердження авторки на с.24 роботи, а саме: „ ... До цінностей гуманітарної освіти зараховують здібності людей аргументувати свою позицію, знаходити причинно-наслідкові зв'язки, нестандартні розв'язання проблем та можливості мислити поза звичними рамками.” Цінність не є здібністю. На нашу думку авторці слід навести поняття цінності, на яке Вона спирається у своєму дослідженні.

2. п.1.2. с.70. Ключова реформа МОН України базується на використанні компетентнісного підходу, тому не зовсім зрозумілим здається нам чому авторка у своєму визначенні під готовністю майбутнього вчителя гуманітарних спеціальностей до використання цифрових технологій розуміє *цілісну характеристику особистості, що розкриває саме єдність знань, умінь, навичок і, і чомусь ??? здібностей до творчого використання засобів цифрових технологій у гуманітарній галузі, яка допомагає у формуванні педагогів ключових компетентностей XXI століття. І як можна зрозуміти термін «допомагає»?*

3. с. 70. Не зовсім зрозумілим здається нам, чому під час аналізу думок різних авторів щодо структури готовності майбутніх учителів (компонентів) авторка наводить роботу Н. Олександрової «Навчання майбутніх викладачів гуманітарних спеціальностей щодо використання та створення електронних освітніх ресурсів», де визначаються три взаємопов'язані *етапи*? А потім мова знову йде про *компоненти*?

4. с. 79-80. Авторка для визначення вмінь та навичок, якими має володіти майбутній вчитель гуманітарних спеціальностей до використання цифрових технологій, аналізує та модифікує тільки два документа: «Цифровий стандарт сучасного вчителя» та «Корпоративний стандарт цифрової компетентності викладачів Університету Грінченка». На нашу думку, для об'єктивного наукового аналізу слід було б проаналізувати ще хоча б один стандарт вишу з будь-якої європейської країни для порівняння.

5. С.172 Гра «Чимборасо». На думку авторки, чи можна вважати Вікіпедію науковим першоджерелом?

Кожушко Світлана Павлівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри міжнародного туризму та готельно-ресторанного бізнесу роботи ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», **зауваження:**

1.Зважаючи на новизну теми дослідження та неунормованість певних питань, пов'язаних з цифровізацією освітнього процесу в Україні, було б доцільним глибше проаналізувати нормативну базу, що існує у розвинутих країнах та стосується саме використання цифрових технологій в процесі підготовки вчителів гуманітарних спеціальностей до професійної діяльності.

2. Відзначаючи як позитивний момент використання в роботі значної кількості іноземних джерел, вважаємо, що дослідження значно виграло б, якби авторка приділила більше уваги зарубіжному досвіду підготовки саме *вчителів-гуманітаріїв* до використання цифрових технологій.

3. SWOT-аналіз, який було запропоновано, і який об'ємно відображає проблемне поле, тобто слабкі сторони і загрози, нажаль не в повній мірі відповідає на питання

стосовно можливостей подолання існуючих загроз або ж механізмів їх усунення.

4. Нажаль в роботі є окремі мовні огріхи. Так у назвах таблиць (стор. 115, 116) читаємо: «Оцінка експертами сильних/слабких *боків* застосування цифрових технологій у освіті». Є окремі місця з синтаксичною переобтяженістю, що ускладнює сприйняття тексту.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,
«Проти» – немає,
«Утримались» – немає.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує **Кожуховій Хані Володимирівні** ступінь доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Лаврентьєва О.О.

14.04.2023 р.